

تاریخ قدیم مدرسه‌ی سعادت بوشهر

(«مدرسه‌ی سعادت» در روزنامه‌ی مظفری)

سید قاسم یا حسینی

زمستان ۱۳۹۳

پدیدآورنده:	یاحسینی، سیدقاسم، ۱۳۴۵ -
عنوان:	تاریخ قدیم مدرسه‌ی سعادت بوشهر (مدرسه‌ی سعادت در روزنامه‌ی مظفری)
تکرار نام پدیدآورنده:	سیدقاسم یاحسینی
مشخصات نشر:	قم: صحیفه‌خرد، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری:	۱۶۹ ص
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۷۲۴-۷۷-۶
وضعیت نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه به صورت زیرنویس
موضوع:	مدرسه‌ی سعادت - ایران - بوشهر - قرن ۱۳
موضوع:	مدرسه‌ی سعادت - ایران - بوشهر - تاریخ
موضوع:	روزنامه‌های فارسی - قاجاریان - ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ - مطبوعات
موضوع:	ایران - تاریخ - قاجاریان - ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ - مطبوعات
رده‌بندی کبک:	۱۳۹۳، ۲ ی ۴ / م ۱۳۱۶ DSR
رده‌بندی دیو بی:	۹۵۵ / ۰۷۴۰۸۲
شماره مدرک:	۳۸۶۸۵۱۶

تاریخ قدیم مدرسه‌ی سعادت بوشهر

مدرسه‌ی سعادت در روزنامه‌ی مظفری

سیدقاسم یاحسینی

- ناشر: صحیفه‌خرد
- نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۳
- صفحه‌آرا: حمیده یوسف‌زاده
- لیتوگرافی: ترام اسکندر
- چاپ: زیتون
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۲۴-۷۷-۶
- شمارگان: ۱۰۰۰
- قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان
- تلفن ناشر: ۰۲۵-۳۷۸۳۲۱۹۸

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۱.....	نگاهی به آثار منتشر شده درباره‌ی مدرسه‌ی سعادت بوشهر
۱۵.....	کتاب‌ها و جزوات چاپ شده درباره‌ی مدرسه‌ی سعادت
۳۹.....	مدرسه‌ی سعادت بوشهر در روزنامه‌ی مظفری
۴۱.....	درباره‌ی دفتر حاضر
۴۵.....	مدرسه‌ی مظفری سعادت در بوشهر
۴۸.....	اعانت و نیک نفسی
۵۰.....	مدرسه‌ی مظفری سعادت بوشهر
۵۷.....	مقالات شهری
۶۰.....	مکتوب مخصوص
۷۰.....	[کلاس زبان فرانسه در مدرسه‌ی سعادت بوشهر]
۷۱.....	[مکتوب سیدجمال‌الدین واعظ اصفهانی درباره‌ی مدرسه‌ی سعادت]
۷۶.....	مدرسه‌ی سعادت مظفری بوشهر
۸۱.....	[پذیرایی و امتحان عمومی در مدرسه‌ی مبارکه مظفری]
۸۲.....	اعلان مخصوص از طرف مدرسه‌ی سعادت مظفری

- ۸۴..... [مقاله درباره‌ی نقش مدارس و علم]
- ۸۵..... [بازدید موسس خان ارمنی از مدرسه‌ی مظفری سعادت بوشهر]
- ۸۷..... [صمصام‌الملک و تقبل خرج سالانه‌ی پنج دانش‌آموز یتیم]
- ۹۲..... [مکتوب مجدالاعیان کاشانی درباره‌ی مدرسه‌ی مبارکه‌ی سعادت]
- ۹۶..... [مدرسه‌ی مبارکه سعادت مظفری، اجمال سرگذشت ابتدای تأسیس آن تا به حال]
- ۱۰۶..... [بازدید دیوباییگی از مدرسه‌ی سعادت مظفری بوشهر]
- ۱۱۰..... [مدرسه‌ی سعادت مظفری بوشهر]
- ۱۱۴..... [جنرال قونسولگری دولت فخیمه‌ی روسیه در بوشهر و مدرسه‌ی سعادت]
- ۱۱۴..... [سواد فرمان وزارت جلیله‌ی علوم و معارف به جنرال قونسول دولت روس]
- ۱۱۵..... [مدرسه‌ی سعادت بوشهر]
- ۱۱۵..... [ورود شاگردان مدرسه‌ی سعادت مظفری به دارالحکومه]
- ۱۱۶..... [اعانه و انعام حکمران بنادر از جانب صلاوت عظمی به مدرسه‌ی سعادت]
- ۱۱۷..... [کمک صمصام‌الملک به مدرسه‌ی سعادت بوشهر]
- ۱۱۸..... [اعلان امتحان شاگردان مدرسه‌ی متبرکه‌ی سعادت]
- ۱۲۶..... [قنصل روسیه در بوشهر و کمک مالی به مدرسه‌ی مظفری]
- ۱۲۷..... [معارف خواهی، رقعہ‌ی جنرال قونسولگری دولت فخیمه‌ی روسیه به وکلای محترم مدرسه‌ی سعادت]
- ۱۲۸..... [جواب رقعہ‌ی جنرال قونسولگری از مجلس وکلای محترم مدرسه]
- ۱۲۹..... [جلوس جناب دریاییگی در روز پنج‌شنبه ۲۵ ذی‌قعدہ ۱۳۲۴]
- ۱۳۴..... [مقاله‌ی محصلین مدرسه‌ی مبارکه‌ی سعادت در افتتاح انجمن]

فهرست مطالب □ ۹

- [بازدید دریایی از مدرسه‌ی سعادت بوشهر]..... ۱۳۸
- [بازدید بشارت‌الممالک و کمک‌های مالی به مدرسه‌ی سعادت بوشهر]..... ۱۴۱
- فرمان اعلی‌حضرت همایونی در خصوص متعلمین مدرسه‌ی مبارکه‌ی سعادت..... ۱۴۳
- [کمک‌های انجمن صفا به مدرسه‌ی سعادت بوشهر]..... ۱۴۵
- تصاویر..... ۱۴۹

www.ketab.ir

مقدمه

نگاهی به آثار منتشر شده درباره‌ی مدرسه‌ی سعادت بوشهر

ایران یکی از کشورهای باستانی و تاریخی است که هزاران سال تاریخ تعلیم و تربیت داشته و از روزگاران باستان دارای مدرسه‌ی و دانشگاه بوده است.^۱ پس از ورود اسلام به ایران نیز، مدرسه‌ی و مدرسه‌سازی همواره رونق داشت و وزیری با تدبیر مثل خواجه نظام‌الملک طوسی در نقاط مختلف ایران و بخشی از جهان اسلام، «نظامیه»های متعددی ساخت.^۲ با وجود این، از اواخر دوران صفوی، ایران در زمینه‌ی دانش، مدرسه‌سازی و تکنولوژی روز، به طور چشم‌گیری از دنیای مغرب زمین عقب ماند و در مدارس سنتی آن، دروسی تدریس می‌شد که پاسخگوی نیازهای متعدد و متنوع عصر مدرن نبود.^۳

۱. در کتاب زیر اطلاعات جامعی درباره‌ی تاریخ مدرسه‌سازی در ایران از عصر باستان تا اواسط قاجار گردآوری و تحلیل شده است: حسین سلطان‌زاده، تاریخ مدارس ایران از عهد باستان تا تأسیس دارالفنون، پخش از انتشارات آگاه، چاپ اول: تهران، ۱۳۶۴.
۲. در پژوهش ارزشمند زیر، تاریخ نظامیه‌های ساخته شده به وسیله‌ی خواجه نظام‌الملک طوسی، البته با دیدی انتقادی، بررسی و تحلیل شده است: دکتر نورالله کسائی، مدارس نظامیه و تأثیرات علمی و اجتماعی آن، امیرکبیر، چاپ سوم: ۱۳۷۴.
۳. تاریخ کامل آموزش و پرورش در کتاب زیر مورد بررسی قرار گرفته است: امان الله صفوی، تاریخ آموزش و پرورش ایران (با تأکید بر دوره‌ی معاصر) از ایران باستان تا ۱۳۸۰ هجری شمسی همراه با معرفی کلیه‌ی وزرای علوم، معارف، فرهنگ و آموزش و پرورش، انتشارات رشد، چاپ اول: تهران، ۱۳۸۳.

روشنفکران و مصلحان عصر قاجار و پیش از انقلاب مشروطه در ایران، به خوبی دریافته بودند که یکی از علل اصلی انحطاط و عقب ماندگی ایران نسبت به مغرب زمین، جهل و نادانی و عقب ماندن ایران از قافله‌ی علم و دانش است؛ از این روی همه‌ی همت و کوشش خود را برای ترویج دانش و تکنولوژی روز و به خصوص تأسیس مدارسِ مدرنِ خصوصی به کار بردند. این تلاش‌ها، گرچه در عصر ناصرالدین شاه قاجار شروع شد، در عصر فرزندش مظفرالدین شاه به بار نشست و در تهران و شهرستان‌ها، و حتی ایلات و عشایر، افراد دلسوز، معارف‌خواه و مشوق، شروع به احداث مدرسه کردند. شاید دو تن از برجسته‌ترین چهره‌های فرهنگی در این زمینه، احتشام السلطنه و میرزا یحیی دولت‌آبادی بودند که هر دو در خاطراتی که از خود برجای گذاشته‌اند، به شمه‌ای از این رنج‌ها و تلاش‌ها در عصر مظفرالدین شاه قاجار و سال‌ها پیش از انقلاب مشروطیت در ایران اشاره کرده‌اند.^۱

این روند، چنان پرشتاب شد که امروزه از آن پدیده‌ی فرهنگی به «نهضت مدرسه‌سازی» یاد می‌شود.

نخستین مدرسه‌ی مدرن و جدیدی که در فارس، جنوب ایران و کرانه‌های شمالی خلیج فارس در عصر مظفرالدین شاه قاجار در بندر بوشهر تأسیس و راه‌اندازی شد و نقش بسیار پر رنگ و حساسی در حیات اجتماعی، فرهنگی و حتی سیاسی بوشهر و جنوب ایران داشت، «مدرسه‌ی سعادت مظفری» بود که با همت و پشتکار میرزا احمدخان دریابیگی، حکمران معارف‌دوست و تحصیل کرده‌ی بوشهر و بنادر، در سال ۱۳۱۷ ه.ق تأسیس و افتتاح شد.

۱. برای متن خاطرات این دو تن نگاه کنید به: یحیی دولت‌آبادی، حیات یحیی، چاپ چهارمک انتشارات عطار و فردوسی، تهران، ۱۳۶۲، (۴ج)؛ سیدمحمد موسوی، (به کوشش)، خاطرات احتشام السلطنه، چاپ دوم: انتشارات زوار، تهران ۱۳۶۷.

کینه

از منظر اخلاق اسلامی

طاهره محقق

کینه از منظر اخلاق اسلامی

- نویسنده: طاهره محقق
- ناشر: انتشارات جامعة الزهراء
- ناظر علمی: دکتر سیدعلی حسینی زاده
- ویراستار: امیر بهرامپور
- صفحه اراء: خدیجه کمبجانی
- نویسنده چاپ: اول
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۶۰۰۰ تومان

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تشریفاتی: قم - انتشارات جامعة الزهراء

تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۲۲۳۶ دورنگار: ۰۲۵-۳۲۹۲۵۱۱۱

سرشناسه:	محقق، طاهره، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور:	کینه از منظر اخلاق اسلامی / طاهره محقق
مشخصات نشر:	قم، جامعة الزهراء، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری:	۱۴۹ ص
شابک:	ریال: ۶۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
یادداشت:	کتابنامه: ص ۱۴۳؛ همچنین به صورت زیرنویس
یادداشت:	نمایه
موضوع:	کینه توزی
موضوع:	اخلاق اسلامی
شناسه افزوده:	جامعة الزهراء، معاونت پژوهشی
رده بندی کنگره:	۱۳۹۳ ک ۹ / ۳ / ۱۸ / B ۳۳۲۹
رده بندی دیویی:	۱۷۹ / ۸
شماره کتابشناسی ملی:	۳۵۳۹۱۶۶

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول: کلیات

الف. مفهوم شناسی ۱۵

کینه در لغت ۱۵

کینه در روان شناسی ۱۶

ب. اقسام کینه ۱۷

۱. کینه از خدا ۱۷

۲. کینه انسان ها نسبت به یکدیگر ۲۱

۳. کینه نسبت به پیامبران و ائمه اطهار (علیهم السلام) ۲۳

۴. کینه نسبت به مؤمنان ۲۴

ج. مراتب کینه ۲۶

۱. کینه باطنی ۲۶

۲. کینه ظاهری ۲۷

فصل دوم: عوامل و ریشه های کینه توزی

الف. عوامل زبانی کینه ۳۲

۱. غیبت ۳۳

۲. تهمت ۳۷

۳. نَمّامی و سخن چینی ۳۹

۴. استهزاء و مسخره کردن ۴۳
۵. دروغگویی ۴۴
۶. شوخی و مزاح بی جا ۴۷
۷. سرزنش ۵۱
۸. جدال و مرء ۵۳
۹. افشای سر ۵۶
۱۰. گله‌مندی ۵۷
- ب. عوادل غیر زبانی ۵۸
۱. حسد ۵۹
۲. غضب ۶۱
۳. پذیرش وسوسه ۶۳
۴. سوءظن و بدگمانی ۶۵
۵. غرور ۶۷
۶. کبر ۶۹
۷. درشتی و سخت‌گیری ۷۰
۸. انجام برخی محرمات اجتماعی ۷۱
۹. ترش‌رویی ۷۴
۱۰. همسایگی با خویشان ۷۶

فصل سوم: پیامدهای کینه

- الف. پیامدهای فردی کینه‌توزی ۷۹
۱. قساوت قلب ۷۹
۲. حبیط عمل ۸۱

۸۳	۳. اندوه درونی.....
۸۴	۴. خارج شدن از تعادل روانی.....
۸۶	۵. انزوا و گوشه گیری.....
۸۷	۶. کوتاه شدن عمر.....
۸۸	ب. پیامدهای اجتماعی کینه.....
۸۹	۱. ایفای نقش گیری.....
۹۱	الف. ظلم.....
۹۱	ب. بد زبانی.....
۹۲	ج. تجاوز به حقوق دیگران.....
۹۴	د. قتل.....
۹۶	۲. رسوایی.....
۹۶	۳. تفرقه.....
۹۷	۴. نفاق و دورویی.....
۹۸	۵. پرخاشگری.....
	فصل چهارم: پیش گیری و درمان کینه
۱۰۴	الف. راه های پیشگیری از کینه.....
۱۰۶	۱. آموزش.....
۱۰۸	۲. استحکام خانواده.....
۱۱۲	۳. ایجاد شرایط و محیط مطلوب.....
۱۱۴	۴. حذف موانع اخلاقی.....
۱۱۶	۵. ابراز محبت.....
۱۱۸	۶. کنترل رفتار.....

۷. گفت و گو ۱۱۹
- ب. راه‌های درمان کینه ۱۲۱
۱. درمان علمی کینه ۱۲۱
- ۱-۱. تحقیق و بررسی ۱۲۲
- ۱-۲. تفکر در عوامل و آثار ۱۲۳
۲. درمان عملی کینه ۱۲۴
- ۲-۱. پذیرش رذیله و ریشه‌یابی آن ۱۲۵
- ۲-۲. توبه از عمل ۱۲۵
- ۲-۳. تهذیب اخلاق ۱۲۷
- ۲-۴. تقویت ایمان ۱۲۸
- ۲-۵. رعایت تقوا ۱۲۹
- ۲-۶. صبر و خویشتن داری ۱۳۰
- ۲-۷. تحلّم ۱۳۲
- ۲-۸. عفو و گذشت ۱۳۴
- ۲-۹. مقابله مستقیم یا عمل به ضد ۱۳۷
- ۲-۹-۱. مدارا و دوستی به جای دشمنی ۱۳۸
- ۲-۹-۲. دفع بدی به نیکی ۱۳۸
- ۲-۹-۳. گشاده‌رویی ۱۴۰
- ۲-۹-۴. مصافحه ۱۴۱
- نتیجه بحث ۱۴۳
- فهرست منابع ۱۴۵

مقدمه

امروزه بیماری‌های گوناگون اخلاقی، فرد و جامعه را تهدید کرده و او را آسیب‌پذیر می‌سازند. از جمله بیماری‌های اخلاقی، کینه‌توزی و کدورت انسان‌ها نسبت به یکدیگر است که موجب تفرقه و دشمنی می‌شود. کینه و عداوت دل‌ها را تیره و تار می‌سازد، عاطفه و مودت و صمیمیت را از بین می‌برد، علاقه و محبت را زایل ساخته و تنفر و انزجار را جایگزین آن می‌سازد، آرام و قرار را از فرد می‌گیرد و نگرانی و بدبینی ایجاد می‌کند. اگر به کینه‌های دیرینه و طولانی توجه شود، از همان نفرت ساده‌ای که در مغز انسان (نیروی تخیل) شکل می‌گیرد شروع شده، کم‌کم برانسان چیره می‌شود و نیروی‌های روانی او را رهبری می‌کند. جنگ‌های جهانی، جنگ‌های خانمان سوز از عهد باستان تاکنون و انتقام‌جویی‌ها همه ریشه در کینه و عداوت ساده و اولیه دارند. با این توصیف، کینه و عداوت، زمینه ساز بسیاری از جنایت‌های تاریخ بشری است.

در میان بیماری‌های گوناگون و خطرناک اخلاقی که گریبان‌گیر بشر می‌شود، شاید هیچ کدام باری سنگین‌تر از کینه و عداوت بردوش آدمی

نمی گذارند؛ زیرا این بیماری، زمینه ساز بسیاری از رذایل دیگر می شود. کینه جوئی که از نیروی غضب سرچشمه می گیرد، سبب از بین رفتن آسایش و سعادت می شود، موازنه روحی انسان را برهم می زند، فرصتی برای شخص خشمگین به وجود می آورد تا بحران درونی اش تخفیف یابد و به طور موقت شعله های سوزان خشم در دلش خاموش گردد، اما این اتفاق ها گاه برای افراد کینه جو، عمری پشیمانی و شرمندگی به وجود می آورد.

هرچند دشمنی و کینه برای تسکین هیجان درونی صورت می گیرد، اما زیان و آسیبی که انسان از ناحیه دیگری می بیند به مراتب کمتر است از این که بخواهد بدی را با بدی مقابله نماید و با صدمه مشابهی پاسخ گوید، زیرا آزار دیگران به هر مقدار دشوار باشد بیرونی و زودگذر است. کینه و خصومت در دل لانه می کند و فرد را از درون نابود می سازد. بررسی موضوع کینه توزی از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ زیرا ریشه بسیاری از بیماری های عصبی و بزه کاری های اجتماعی می باشد. در این مورد، کارهای پراکنده فراوانی انجام شده، اما کاری مستقل در این موضوع صورت نگرفته است.

پژوهش حاضر به هدف شناسایی کینه و بیان راه های پیش گیری و درمانی آن با استفاده از آیات و روایات و نیز منابع اخلاقی و روان شناسی و نیز به روش توصیفی - تحلیلی صورت گرفته و در چهار فصل مفهوم شناسی، عوامل و ریشه ها، آثار و پیامدها و راه های پیش گیری و درمان ارائه می شود.

در این جا بر خود لازم می دانم از اساتید بزرگوار، مدیر گروه آقای دکتر سیدعلی حسینی زاده که نظارت و ویرایش علمی و نیز حجج اسلام محمد

رضا جباران و علی محمد حسین زاده که راهنمایی و ارزیابی این پژوهش را برعهده داشته‌اند تقدیر و تشکر نمایم. همچنین از معاونت پژوهشی جامعه الزهراء (ع) و دست‌اندرکاران آن مجموعه که این فرصت را در اختیارم قرار دادند تشکر می‌نمایم و از خداوند منان برای همه بزرگواران سلامتی و توفیق روز افزون را خواهانم. امید است، اثر حاضر مورد قبول خدای متعال و توجه خاص بقیة الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف روحی فداء قرار گیرد.

طاهره محقق